XVI. évfolyam, 15. szám, 2013

Agrárpiaci Jelentések

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

AKI

Gabona és Ipari Növények
XVI. évfolyam, 15. szám, 2013

Megjelenik kéthetente
2013. augusztus 14.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerzők
Dr. Tikász Ildikó Edit
tikasz.ildiko.edit@aki.gov.hu
Keresztessyné Mohr Katalin
kmohr@aki.gov.hu
Elek Réka
elek.reka@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésen kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

ÖSSZEFOGLALÓ.....3

GABONAPIACI JELENTÉS.....4
Agrárpolitikai Hírek.....5
A gabonafélék termelői ára.....6
A gabonafélék jegyzése.....7
Nemzetközi piaci információk.....11

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....13
Az olajos magvak és származékainak jegyzése.....14
Nemzetközi piaci információk.....17

BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET.....18
Agrárpolitikai Hírek.....21

ÖSSZEFOGLALÓ

A chicagói árutőzsdén a búza fronthavi jegyzése a július eleji 250 USD/tonna körüli szintről 240 USD/tonnára ereszkedett augusztus elejére. A kukorica legközelebbi határidőre szóló ára a július közepi terminváltást követően meredeken, 3 évvel korábbi szintre, 185 USD/tonnára zuhant július végére.

Az AKI PÁIR adatai szerint Magyarországon a malmi búza termelői ára 45 ezer forint/tonna, a takarmánybúzáé 41,5 ezer forint/tonna, a takarmánykukoricáé pedig 50 ezer forint/tonna volt 2013. július 29. - augusztus 4. között.

A Nemzetközi Gabonaszövetség (*IGC*) legfrissebb jelentése szerint a szójabab globális kibocsátása elérheti a 285 millió tonnát a 2013/2014. gazdasági évben, 6 százalékkal felülmúlva az előző szezonét. Ezért a termény legközelebbi lejáratra szóló ára 2013. július 9. – augusztus 7. között 16 százalékkal 488 USD/tonnára gyengült.

A párizsi árutőzsdén (*MATIF*) a repcemag fronthavi jegyzése 340 euró/tonna közelébe csökkent július 30-án, majd 360 euró/tonna körüli szintre visszakorrigált augusztus elején.

Az AKI PÁIR adatai szerint a Magyarországi fizikai piacokon július 29. – augusztus 3. között tonnánként 107 ezer forint körüli áron kínálták a repcemagot, míg a napraforgómagot 86 ezer forintért.

Az Európai Parlament és Tanács 2009/28/EK (2009. április 23.) irányelve alapján 2020-ra el kell érni, hogy a közlekedés valamennyi formájában felhasznált hajtóanyag 10 százaléka megújuló energiából származzon. Ezért a tagállamok, így Magyarország is erőfeszítéseket tesznek a biodízel-, valamint a bioetanol-előállítás és -felhasználás növelésére.

GABONAPIACI JELENTÉS

Noha az újtermésű búza globális kínálata számottevően nőtt, a termény világpiaci ára enyhén csökkent júliusban és augusztus első hetében. A chicagói árutőzsdén a búza fronthavi jegyzése a július eleji 250 USD/tonna körüli szintről 240 USD/tonnára ereszkedett augusztus elejére. A termény határidős árának zuhanását az erős kereslet mellett a minőséggel kapcsolatos problémák és a brazíliai fagykárok is gátolták. A főbb importőr országok közül Kína, Egyiptom és Jordánia jelentős felvásárlási igénnyel lépett a búzapiacra. Emellett Brazília – miután Argentína leállította a termény külkereskedelmét – az USA-ból mintegy 400 ezer tonna HRW búzát exportált. Elemzők szerint, ha az USA brazíliai búzakivitele tovább növekszik, valamint a szárazság miatt romlanak a fekete-tengeri régióban a terméskilátások, akkor Chicagóban előreláthatóan erősödni fog a búza jegyzése augusztusban. Párizsban (*MATIF*) a chicagói trendnek megfelelően mérséklődött a búza legközelebbi lejáratra vonatkozó ára: augusztus elején 185 euró/tonna szint alá süllyedt. Magyarországon, augusztus elején befejeződött az őszi búza aratása. A Vidékfejlesztési Minisztérium tájékoztatása szerint 1,09 millió hektárról (tavaly 1,08 millió hektár) 4,7 tonna/hektár (3,7 tonna/hektár) átlagtermés mellett 5,09 millió tonna (4,01 millió tonna) búza került a raktárakba. A termésátlag Tolna megyében (5,9 tonna/hektár) és Somogy megyében (5,3 tonna/hektár) volt a legmagasabb, míg Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (4,1 tonna/hektár) a legalacsonyabb. A Budapesti Értéktőzsde (BÉT) árupiaci szekciójában a nemzetközi tendenciák mellett az újtermésű búza megjelenése, valamint a vis maior törvény miatt lassan beinduló felvásárlás 45 ezer forint/tonnára nyomta a malmi búza, 43 ezer forint/tonna körüli szintre a takarmánybúza határidős árát.

Júliusban eltérően alakult a búza ára az exportpiacokon. A Mexikói-öbölben (*USA Gulf*) a hónap első felében – az élénk bel- és külpiaci kereslet miatt – 5 százalékkal emelkedett a termény kikötői ára. A hónap második felében az exportpiacokon egyre nagyobb mennyiségben megjelenő újtermésű búza, valamint a rekordszintre várt kukoricatermés hatására a termény ára ereszkedni kezdett. Az EU-ban és a fekete-tengeri régió kikötőiben a betakarítás gyakorolt nyomást a búza exportárára, amit azonban az élénk kereslet és a befektetők aggodalma fékezett. Egyiptom közel 1 millió tonna uniós (román), valamint oroszországi és ukrajnai származású búzát vásárolt a vizsgált hónapban. Emellett az oroszországi állami készletek feltöltése miatt az ország exportárualapjával kapcsolatban nagy a bizonytalanság. Jelentős nemzetközi figyelmet kaptak továbbá az oroszországi és a franciaországi termény gyenge minőségéről szóló hírek.

Az AKI PÁIR adatai szerint Magyarországon a malmi búza termelői ára 45 ezer forint/tonna volt 2013. július 29. - augusztus 4. között, 30 százalékkal maradt el az előző év azonos időszakának átlagárától. A takarmánybúzát 41,5 ezer forint/tonna áron kínálták a fizikai piacokon, 28 százalékkal alacsonyabb áron, mint egy évvel korábban.

1. táblázat: **A búza exportára (*FOB*)**

USD/tonna

Kikötő	2013. jún. 07.	2013. jún. 14.	2013. jún. 21.	2013. jún. 28.	2013. júl. 05.	2013. júl. 12.	2013. júl. 19.	2013. júl. 26.
Rouen (I. osztályú)	308	287	261	253	253	257	256	251
Hamburg (B minőség)	312	315	298	295	289	270	269	265
Fekete-tenger (IV. osztályú)	305	-	267	255	255	248	248	250
USA Gulf (HRW)	325	317	324	300	300	315	314	313

Forrás: IGC

A júliusi időjárás segítette a kukorica fejlődését az USA-ban, így bő kínálatra számítanak az elemzők a 2013/2014. gazdasági évben. Ezért a chicagói árutőzsdén (*CME*/*CBOT*) a július közepi terminváltást követően meredeken, 3 évvel korábbi szintre, 185 USD/tonnára zuhant a kukorica fronthavi jegyzése július végére. Augusztus első napjaiban nem csökkent tovább a termény szeptemberi szállításra vonatkozó ára, ugyanis technikailag túladottá vált. Ezen kívül egyre többen hívják fel a figyelmet az esetleges kora őszi fagyok jelen-

tette veszélyre, ami a kukorica kései vetése miatt reális kockázat lehet az USA-ban. Párizsban a chicagói trendet követve, valamint a kedvező európai terméskilátások hatására jelentős veszteségeket könyvelhetett el a kukorica: a termény legközelebbi lejáratra vonatkozó ára a július végi 220 euró/tonna körüli szintről 24 százalékkal 167 euró/tonnára esett augusztus 8-ára. A globális árzuhanás vesztesei – európai vonatkozásban – sajnos a magyarországi gazdák lehetnek. Az országban ugyanis hetek óta tart a forró, csapadékmentes időjárás, ami jelentős károkat okozhat a kukoricatermésben. A NÉBIH augusztus 5-i termésbecslése szerint 1,24 millió hektáron 5,8 tonna/hektár hozam mellett 7,2 millió tonna körüli kukorica betakarításával lehet az idén számolni. A terméskiesés nagyságát azonban az elkövetkező napok időjárása fogja meghatározni. A BÉT-en ezért augusztus eleje óta – a nemzetközi tendenciától eltérően – nem csökkentek tovább az újtermésű takarmánykukorica jegyzései, hanem 46 ezer forint/tonna körüli szintre tértek vissza.

A kukorica exportára is látványosan gyengült júliusban. A Mexikói öbölben az ótermésű kukoricára vonatkozó kötések jelentősen visszaszorultak, a felvásárlók az újtermés pozíciói iránt érdeklődtek inkább. A termény spot piaci ára július végén 17 százalékkal volt alacsonyabb, mint egy hónappal korábban. Az argentínai kikötőben (*Up River*) 16 százalékkal csökkent a kukorica exportára az észak-amerikai hatásnak, a megnövekedett belföldi kínálatnak és a Brazíliával folytatott exportversenynek köszönhetően. A fekete-tengeri régió ótermésű exportárualapja gyakorlatilag kimerült, így az újtermésű kukoricára vonatkozó határidős ügyletek kerültek középpontba, októbertől kezdődő szállításra. Az újtermésű kukoricát 195 USD/tonna körül lehetett lekötni július utolsó hetében, 32 százalékkal alacsonyabb áron, mint június végén.

Az AKI PÁIR adatai szerint a magyarországi fizikai piacokon az egy évvel korábbinál 6 százalékkal olcsóbban, 50 ezer forint/tonna áron kínálták a takarmánykukoricát a 2013. július 29. – augusztus 4. közötti héten.

2. táblázat: **A kukorica exportára (*FOB*)**

USD/tonna

Kikötő	2013. jún. 07.	2013. jún. 14.	2013. jún. 21.	2013. jún. 28.	2013. júl. 05.	2013. júl. 12.	2013. júl. 19.	2013. júl. 26.
Argentína, Rosario (Up River)	265	261	264	268	248	241	240	225
Fekete-tenger	290	290	288	288	290	210	210	195
Brazília, Paranagua	270	264	268	277	279	238	246	227
USA Gulf	305	295	302	311	309	282	287	257

Forrás: IGC

Agrárpolitikai Hírek

• A korábbi két százalékról négy százalékra emeli a Vidékfejlesztési Minisztérium az Agrár Széchenyi Kártya kamattámogatását. A cél, hogy a vállalkozásoknak olcsóbbá, a bankoknak pedig vonzóbbá tegyék a hitelfinanszírozást.

• A kárenyhítési hozzájárulás beérkezésének határideje 2013. szeptember 15. Ez a határidő nem a banki átutalási megbízás feladása vagy az átutalás időpontjára vonatkozik, hanem a megfizetett összegnek az MVH számláján való megjelenés.

A gabonafélék termelői ára

3. táblázat: **A gabonafélék termelői ára származási hely[a] szerint**

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2013. 30. hét	2013. 31 hét	2013. 31. hét / 2013. 30. hét százalék
Étkezési búza	tonna	24 666	14 111	8 187	36 263	46 964	130
	HUF/tonna	44 872	45 584	42 961	44 150	44 753	101
Takarmány-búza	tonna	4 072	11 299	2 757	14 804	18 128	122
	HUF/tonna	41 564	41 671	40 614	41 489	41 486	100
Takarmány-kukorica	tonna	4 002	901	2 986	5 778	7 889	137
	HUF/tonna	50 424	52 181	48 780	47 516	50 003	105
Takarmányárpa	tonna	3 168	1 974	292	8 778	5 434	62
	HUF/tonna	46 529	43 875	42 232	44 217	45 334	103

[a] Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

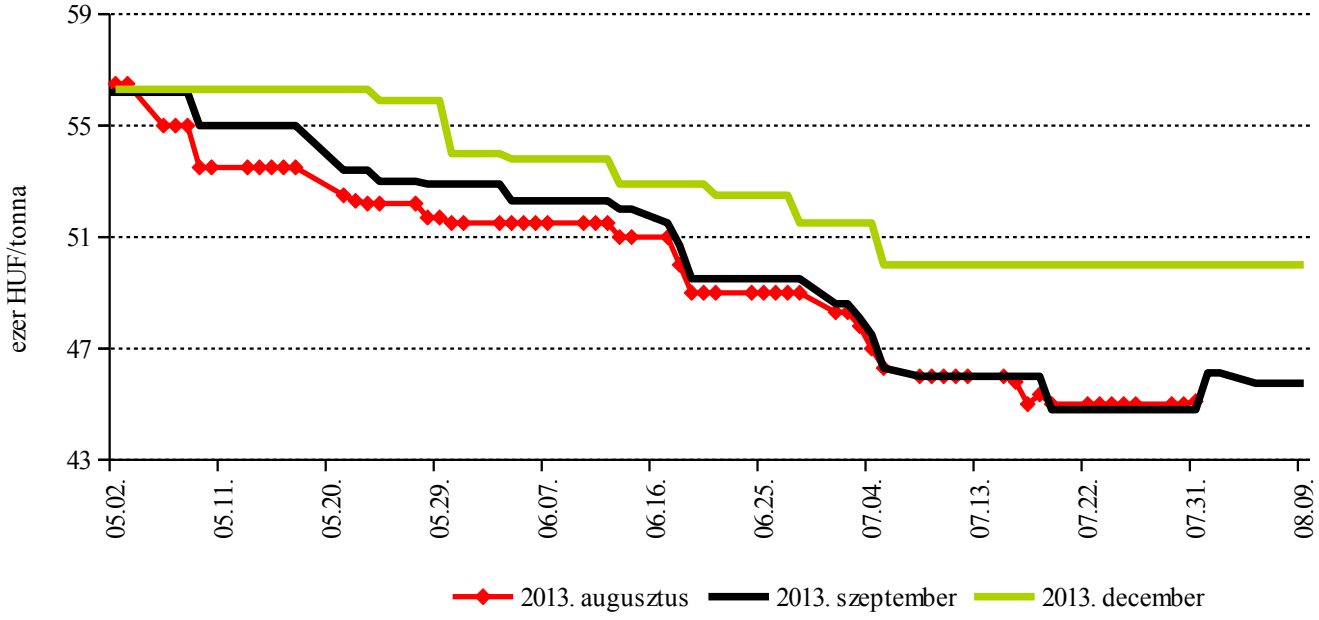
4. táblázat: **A gabonafélék országos termelői ára**

Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2012. 31. hét	2013. 30. hét	2013. 31. hét	2013. 31. hét / 2012. 31. hét százalék	2013.31. hét / 2013.30. hét százalék
Étkezési búza	tonna	61 974	36 263	46 964	76	130
	HUF/tonna	63 919	44 150	44 753	70	101
Takarmány-búza	tonna	958	14 804	18 128	1 893	122
	HUF/tonna	57 293	41 489	41 486	72	100
Takarmány-kukorica	tonna	8 770	5 778	7 889	90	137
	HUF/tonna	53 162	47 516	50 003	94	105
Takarmányárpa	tonna	2 879	8 778	5 434	189	62
	HUF/tonna	52 595	44 217	45 334	86	103

Forrás: AKI PÁIR

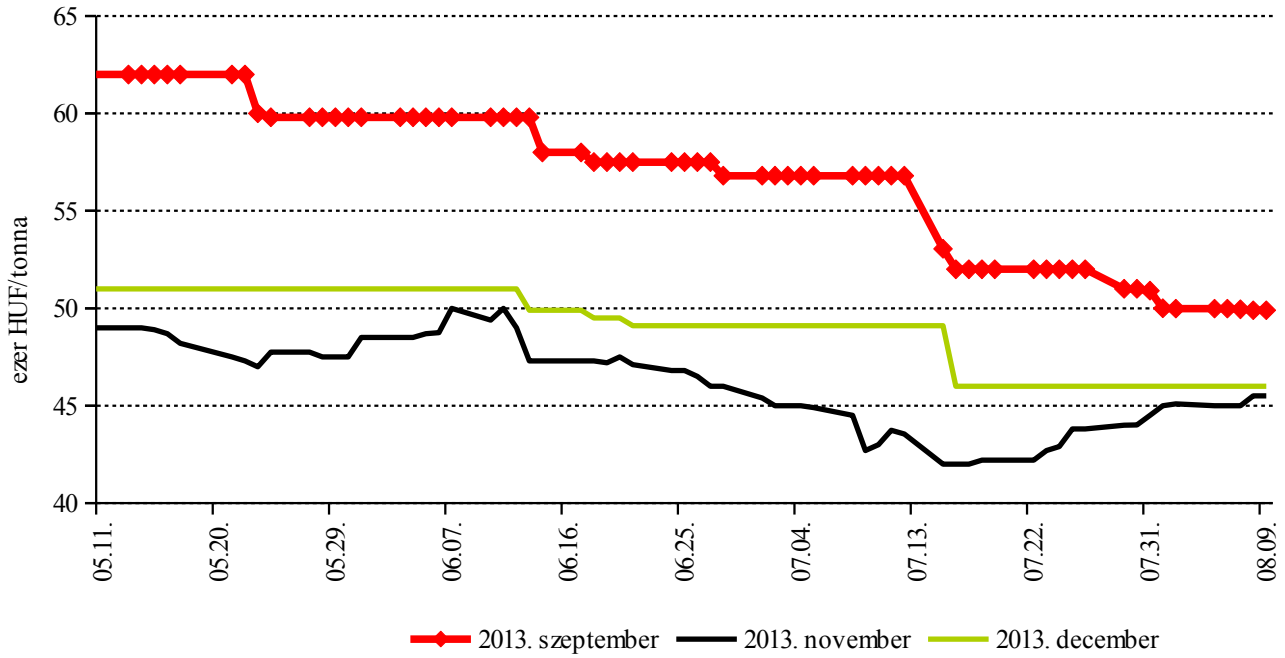
A gabonafélék jegyzése

1. ábra: **A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén**

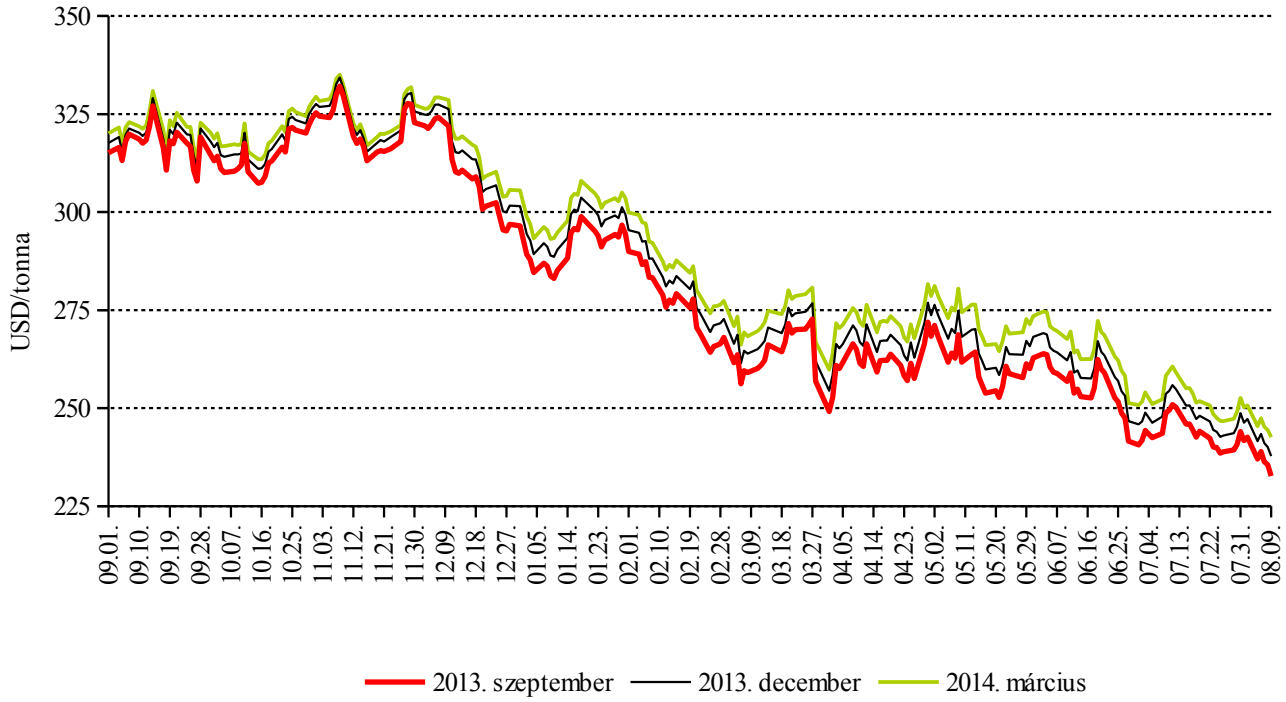
Forrás: BÉT

2. ábra: **A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén**

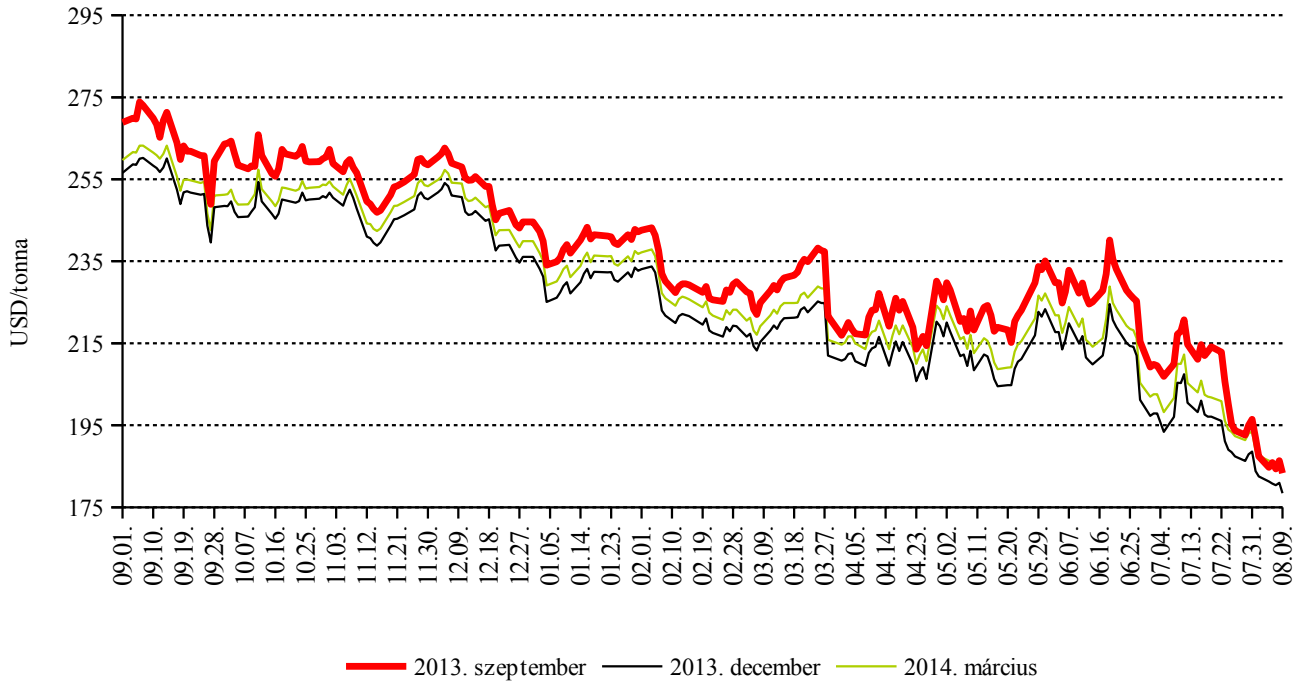
Forrás: BÉT

3. ábra: **A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén**

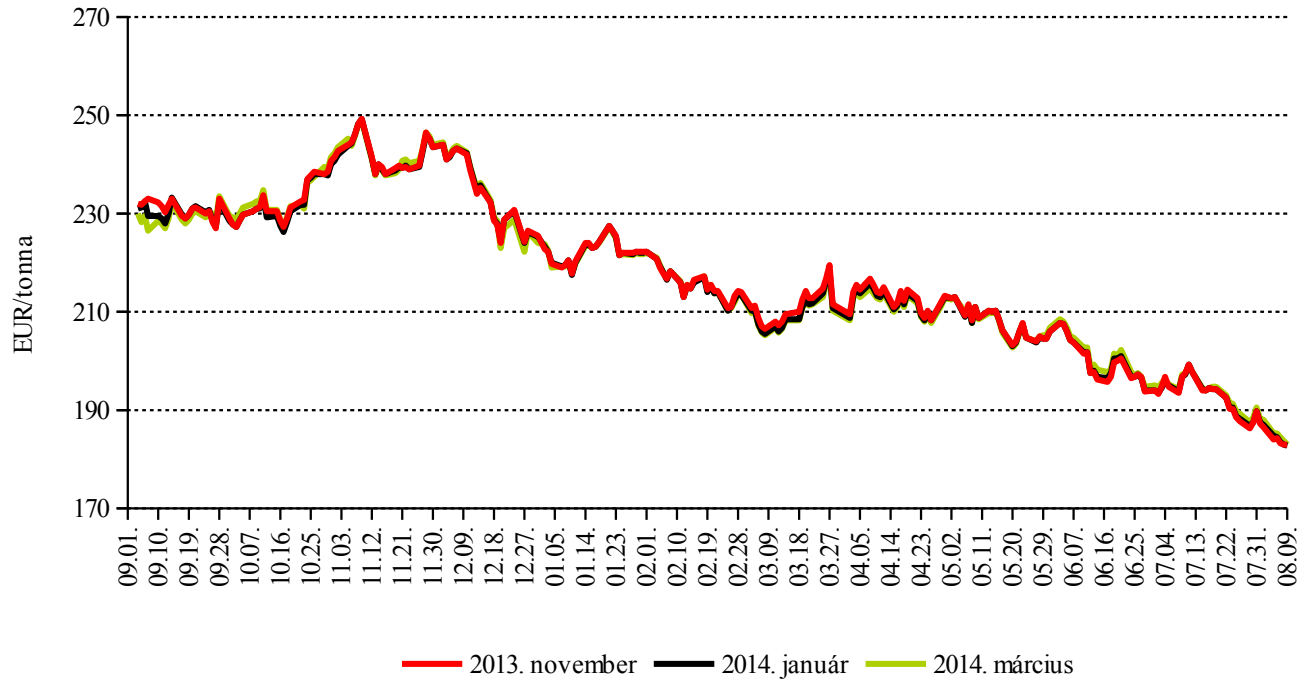
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

4. ábra: **A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén**

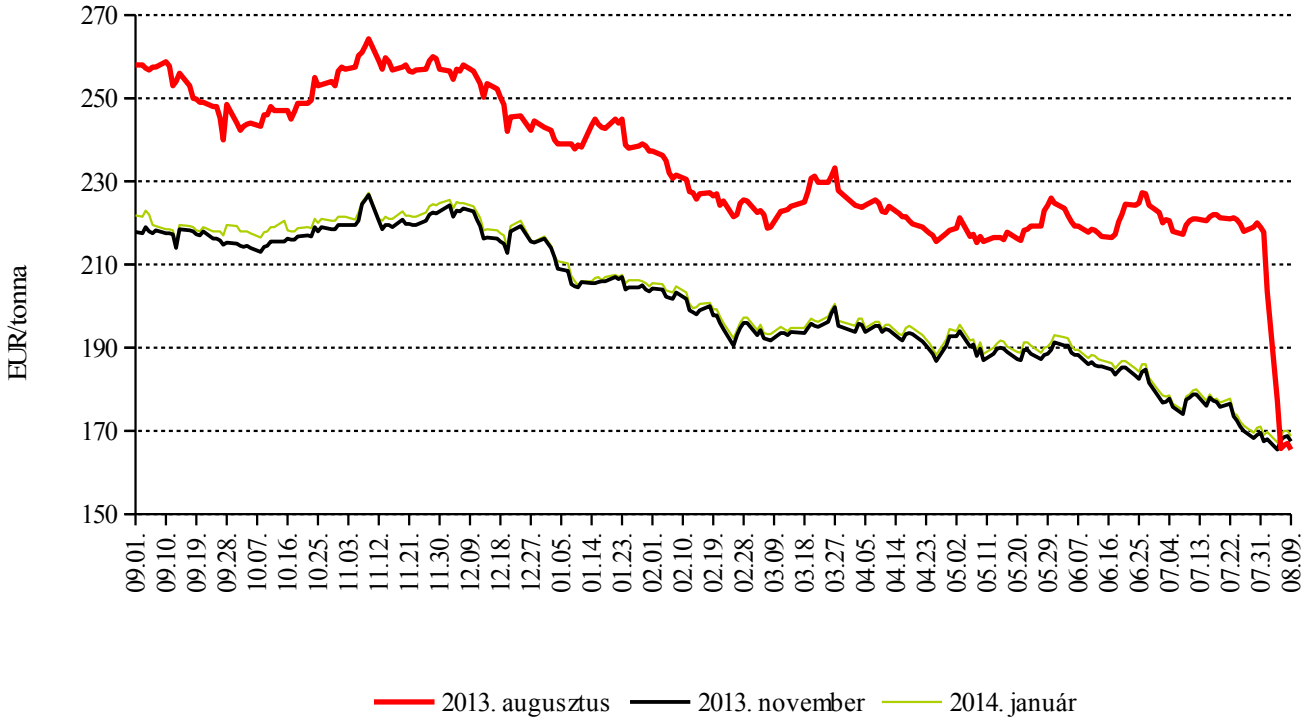
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

5. ábra: **A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén**

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

6. ábra: **A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén**

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

5. táblázat: **A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára**

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2012. 31. hét	2013. 30. hét	2013. 31. hét	2013. 31. hét / 2012. 31. hét százalék	2013. 31. hét / 2013. 30. hét százalék
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	912	437	447	49	102
	HUF/kg	83	80	77	93	96
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1 813	1 169	1 093	60	93
	HUF/kg	82	81	79	97	98
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	600	903	651	108	72
	HUF/kg	93	93	84	89	90
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/kg	-	-	-	-	-
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	20	24	25	124	103
	HUF/kg	88	91	88	100	97
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	34	34	36	107	107
	HUF/kg	95	100	94	100	95
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	795	229	330	42	144
	HUF/kg	81	79	75	93	95
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	999	393	356	36	91
	HUF/kg	79	82	78	100	96
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	221	-	-	-	-
	HUF/kg	84	-	-	-	-
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	74	-	-	-	-
	HUF/kg	91	-	-	-	-
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	35	65	34	96	51
	HUF/kg	105	101	94	90	94

Forrás: AKI PÁIR

6. táblázat: **A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára**

HUF/kg

Termék	2013. május	2013. június	2013. július
Finomliszt BL 55	202	207	208
Fehér kenyér	319	322	326
Félbarna kenyér	246	234	257
Étkezési búzadara AD	237	243	243

Forrás: AKI PÁIR

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2013. augusztus 09.)

7. táblázat: **Búza**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2013. november	183	54 488	2013. szeptember	233	51 773
2014. január	183	54 414	2013. december	238	52 901
2014. március	183	54 488	2014. március	243	53 980
2014. május	184	54 637	2014. május	246	54 634
2014. november	183	54 563	2014. július	244	54 356
2015. január	184	54 786	2014. szeptember	247	55 044

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group– Chicago Board of Trade

8. táblázat: **Kukorica**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2013. augusztus	166	49 278	2013. szeptember	183	40 783
2013. november	168	49 873	2013. december	178	39 695
2014. január	169	50 245	2014. március	184	40 870
2014. március	172	51 139	2014. május	187	41 606
2014. június	176	52 255	2014. július	189	42 149
2014. augusztus	174	51 883	2014. szeptember	191	42 480

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group – Chicago Board of Trade

9. táblázat: **Fekete-tengeri búza**

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2013. szeptember	304	67 612
2013. december	304	67 612
2014. március	304	67 612
2014. május	304	67 612
2014. július	304	67 612
2014. szeptember	304	67 612

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

10. táblázat: **A főbb terméynek különböző lejáratra szóló kontraktusainak belső volatilitása**

Termény	Lejárat	Elszámolóár (USD/tonna)	Belső volatilitás[a)]	
			2013. 08.02. (százalék)	2013. 08.09. (százalék)
Búza	2013. szeptember	232,71	21,0	23,4
Kukorica	2013. szeptember	183,31	25,5	31,2
Szójabab	2013. szeptember	447,8	22,5	22,6
Szójadara	2013. szeptember	430,4	30,7	30,6

[a)] Belső volatilitás *(implied volatility)*: A piaci szereplők várakozásait tükröző volatilitás, amelyre az adott határidős kontraktusra köthető opciók aktuális prémiumából matematikai modellek segítségével következtetni lehet. (Pl.: Ha a belső volatilitás értéke 15,8%, akkor az adott határidős kontraktus jegyzésében az elkövetkező 365 napban 68%-os valószínűséggel ±15,8% eltérés várható.)

Forrás: Barchart

11. táblázat: **A különböző árutőzsdei szereplők nyitott kötésállománya (határidős kontraktusok) a főbb terméynek vonatkozásában a chicagói árutőzsdén (*CME*/*CBOT*) (2013. augusztus 06.)**

Pozíciók száma

Termény	Termelő/kereskedő/ feldolgozó/stb.		Swap kereskedők			Pénzügyi befektetők			Egyéb		
	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Spread[a)]	Vételi	Eladási	Spread[a)]	Vételi	Eladási	Spread[a)]
Búza	57 041	101 744	122 107	12 725	5 259	98 245	147 141	38 181	32 852	31 219	22 914
Kukorica	289 439	385 458	263 554	11 663	6 330	232 843	271 650	87 336	117 178	135 269	48 659
Szójabab	128 229	222 115	87 610	10 560	10 379	130 132	64 515	33 850	49 754	58 684	18 748
Szójadara	52 315	140 434	54 446	1 745	5 860	61 389	38 868	10 307	20 388	18 626	10 059

[a)]Spread – Különbözeti ügylet.

Forrás: Commodity Futures Trading Commission

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

Rekordszintű globális szójababtermést prognosztizálnak az elemzők a 2013/2014. gazdasági évre: a Nemzetközi Gabonaszövetség (*IGC*) legfrissebb jelentése szerint a kibocsátás elérheti a 285 millió tonnát, 6 százalékkal felülmúlva az előző szezonét. Ezért a chicagói árutőzsdén a júliusi terminváltást követően (ekkortól már csak újterméső szójababra lehet ügyletet kötni) zuhanni kezdett a szójabab fronthavi jegyzése. A termény legközelebbi lejáratra szóló ára 2013. július 9. – augusztus 7. között 16 százalékkal 488 USD/tonnára gyengült.

Az exportpiacokon is sokkal alacsonyabb áron lehetett július végén megvásárolni a szójababot, mint egy hónappal korábban. A Mexikói öbölben közel 20 százalékkal, az argentínai Rosarioban 6 százalékkal és a brazíliai Paranaguában 12,5 százalékkal esett vissza a termény exportára június 28. és július 26. között.

12. táblázat: **A szójabab exportára (*FOB*)**

USD/tonna

Kikötő	2013. jún. 07.	2013. jún. 14.	2013. jún. 21.	2013. jún. 28.	2013. júl. 05.	2013. júl. 12.	2013. júl. 19.	2013. júl. 26.
USA Gulf	607	603	589	615	622	595	612	503
Argentína, Rosario (Up River)	553	550	532	540	539	532	548	509
Brazília, Paranagua	542	543	534	560	535	527	547	490

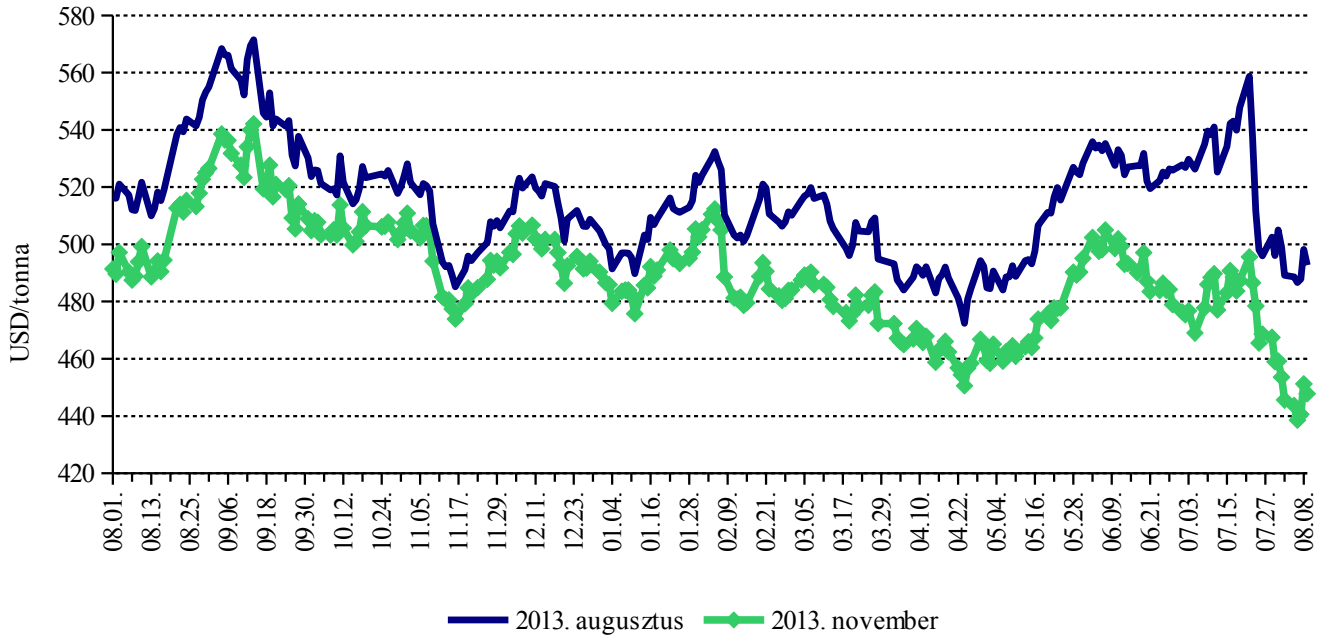
Forrás: IGC

A repcemag határidős árára júliusban a nemzetközi olajmagártrend mellett jelentős nyomást gyakorolt a gyors ütemben zajló betakarítás Európában. A párizsi árutőzsdén (*MATIF*) a termény fronthavi jegyzése 340 euró/tonna közelébe csökkent július 30-án. Ezt követően – augusztus első hetében – a kurzus 360 euró/tonna körüli szintre emelkedett, de egyelőre nem lehet tudni, hogy ez átmeneti korrekció volt csupán, vagy a piac stabilizálódni kezdett. Magyarországon befejeződött az őszi káposztarepce betakarítása, a NÉBIH adatai szerint 191 ezer hektárról (tavaly 163 ezer hektár), 2,7 tonna/hektár (2,5 tonna/hektár) termésátlag mellett 516 ezer tonna (400 ezer tonna) repcemag került a raktárakba. A termésátlag Tolna és Fejér megyében (3,2 tonna/hektár) volt a legmagasabb, míg Heves és Pest megyében (1,9 t/hektár) a legkisebb. A BÉT-en a repcemag legközelebbi lejáratra szóló jegyzése júliusban 100 ezer forint/tonna szint alá süllyedt, augusztus 8-án szeptemberi határidőre tonnánként 94 ezer forintért lehetett ügyletet kötni a terményre. Az AKI PÁIR adatai szerint a Magyarországi fizikai piacokon július 29. – augusztus 3. között tonnánként 107 ezer forint körüli áron kínálták a repcemagot, 24 százalékkal az egy évvel korábbi árszint alatt.

A Vidékfejlesztési Minisztérium tájékoztatása szerint Magyarországon a napraforgó vetése, a virágzás és a terméskötés kedvező időjárási körülmények között zajlott. Az optimális időben elvetett állományokban augusztus első hetében még nem, azonban a később vetett növényekben - ezek csak most virágoznak – az aszály már komoly károkat okozhatott. A NÉBIH 2013. augusztus 5-i becslési adatai alapján a napraforgó betakarítható területe 605 ezer hektár, a termésátlag 2,4 tonna/hektár körül alakul az idén. A BÉT-en a napraforgómag jegyzései folytatták hónapok óta tartó esésüket, a termény októberi szállítási határidőre vonatkozó ára 89 ezer forint/tonna, a novemberire 90 ezer forint/tonna volt augusztus 8-án. A magyarországi fizikai piacokon még ennél is alacsonyabb áron kínálták a napraforgót: a termény termelői ára 86 ezer forint/tonna körül mozgott a július 29. – augusztus 3. közötti héten, közel 30 százalékkal elmaradva az előző év azonos időszakának átlagárától.

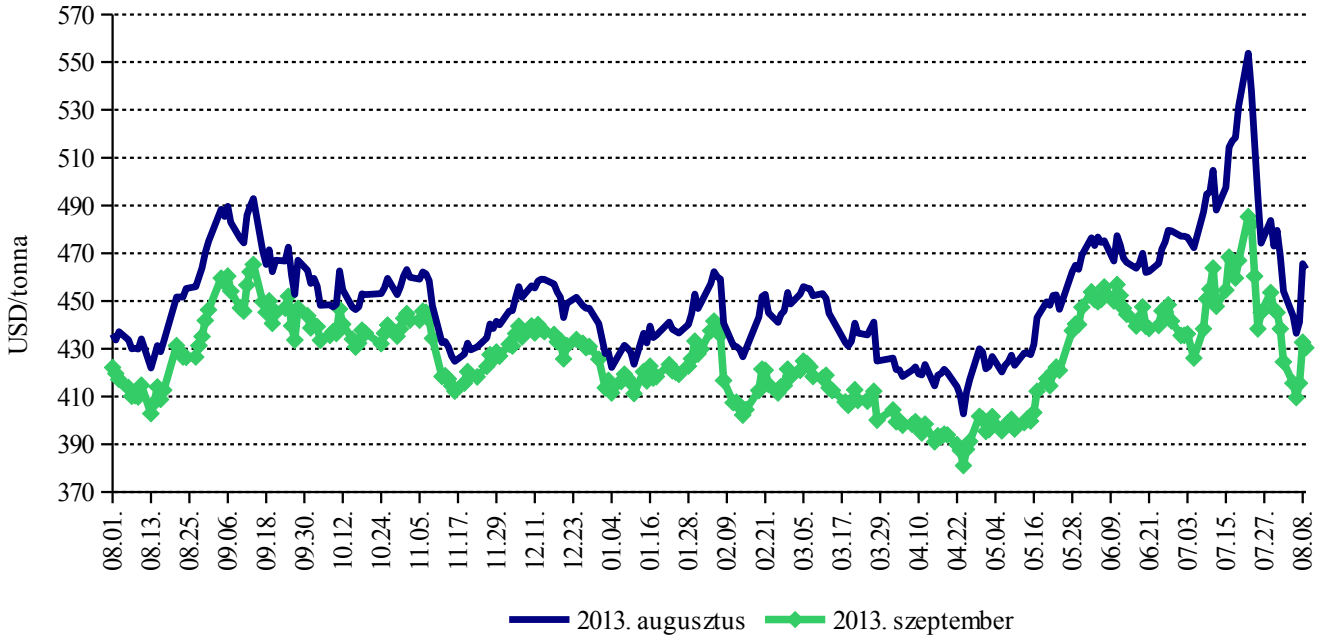
Az olajos magvak és származékainak jegyzése

7. ábra: **A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén**

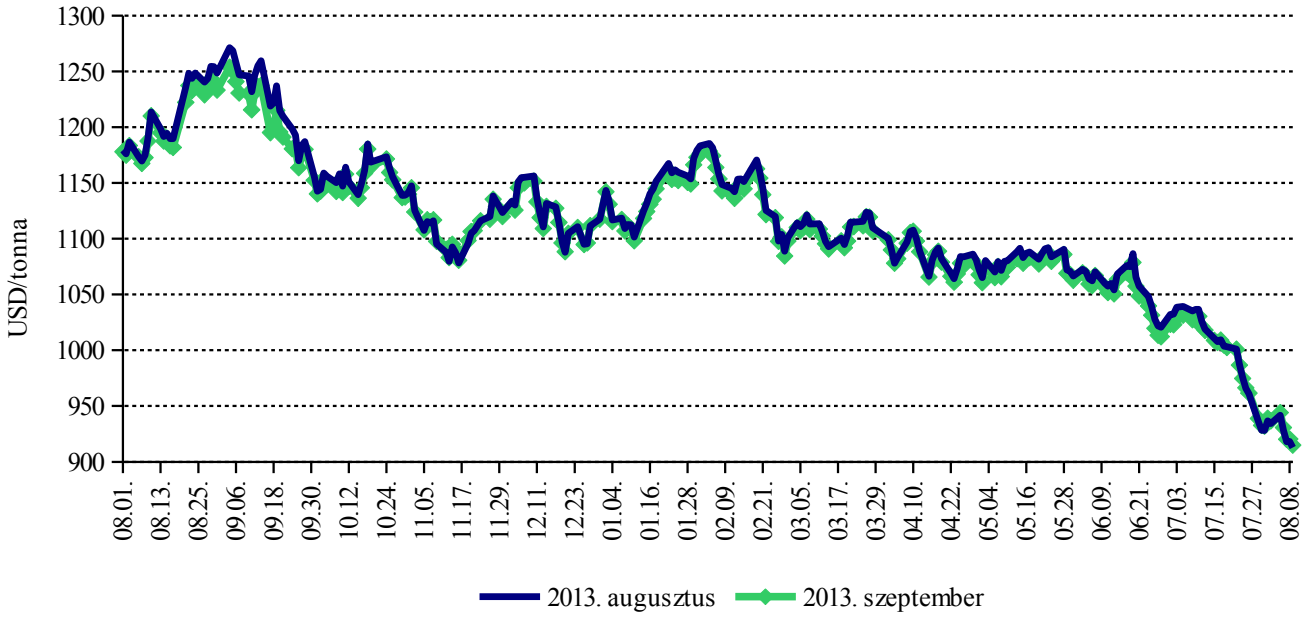
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

8. ábra: **A szójadara különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén**

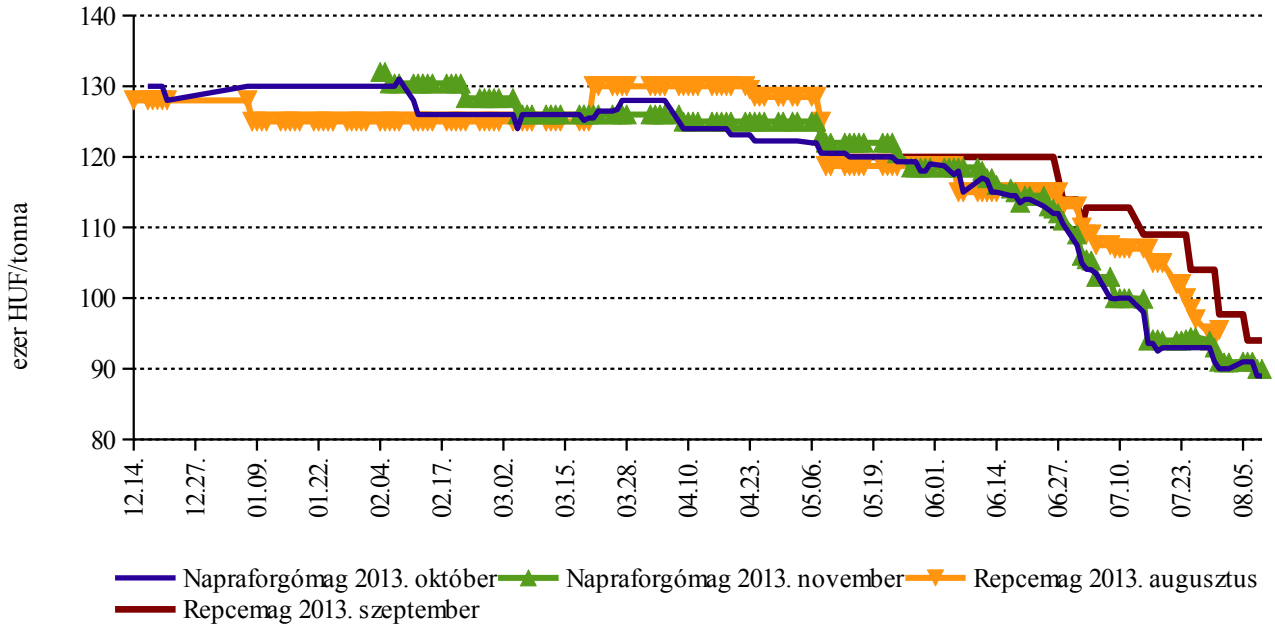
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

9. ábra: **A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén**

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

10. ábra: **A napraforgó- és a repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén**

Forrás: BÉT

13. táblázat: **A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozói értékesítési átlagára**

Megnevezés	Mérték-egység	2012. 31. hét	2013. 30. hét	2013. 31. hét	2013. 31. hét / 2012. 31. hét százalék	2013. 31. hét / 2013. 30. hét százalék
Ipari napraforgómag	tonna	2 571	-	1 035	40	-
	HUF/tonna	121 159	-	86 171	71	-
Repcemag	tonna	13 520	41 132	17 898	132	44
	HUF/tonna	141 788	108 953	107 454	76	99
Nyers napraforgóolaj	tonna	459	-	1 078	235	-
	HUF/tonna	281 920	-	199 217	71	-
Napraforgódara	tonna	3 688	2 348	3 051	83	130
	HUF/tonna	46 109	77 643	75 855	165	98
Nyers repceolaj	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-
Repcedara	tonna	1 139	-	-	-	-
	HUF/tonna	58 183	-	-	-	-

Forrás: AKI PÁIR

11. ábra: **A növényolajok és származékainak jegyzése Európában**

Termék	Ország	Időpont	EUR/tonna	HUF/tonna
Napraforgóolaj (nyers)	Olaszország	2013-07-23	903	266 192
		2013-07-31	883	264 794
		2013-08-06	833	248 859
Napraforgóolaj (finomított)		2013-07-23	1 023	301 586
		2013-07-31	1 003	300 800
		2013-08-06	993	296 688
Szójaolaj (nyers)		2013-07-23	733	216 051
		2013-07-31	733	219 787
		2013-08-06	743	221 956
Szójaolaj (finomított)		2013-07-23	788	232 273
		2013-07-31	783	234 789
		2013-08-06	793	236 902
Napraforgódara	Ausztria	2013-07-23	280	82 586
		2013-07-31	270	81 014
		2013-08-06	-	-
Repcedara		2013-07-23	260	76 687
		2013-07-31	225	67 511
		2013-08-06	-	-

Forrás: Associazione Granaria di Milano, BPLW

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2013. augusztus 09.)

14. táblázat: **Repce**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	EUR/tonna	HUF/tonna
2013. augusztus	359	106 967
2013. november	364	108 307
2014. február	367	109 200
2014. május	365	108 604
2014. augusztus	368	109 423
2014. november	378	112 550

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

15. táblázat: **Szójabab**

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2013. augusztus	493	109 616
2013. szeptember	448	99 627
2013. november	435	96 668
2014. január	437	97 135
2014. március	438	97 491
2014. május	438	97 535

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

16. táblázat: **Szójadara**

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2013. augusztus	463	103 097
2013. szeptember	430	95 755
2013. október	397	88 258
2013. december	392	87 301
2014. január	394	87 746
2014. március	397	88 258

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET

Az Európai Parlament és Tanács 2009/28/EK (2009. április 23.) irányelve alapján 2020-ra el kell érni, hogy a közlekedés valamennyi formájában felhasznált hajtóanyag 10 százaléka megújuló energiából származzon. A tagállamok, így Magyarország is erőfeszítéseket tesznek a biodízel-, valamint a bioetanol-előállítás és -felhasználás növelésére, vagyis az irányelvben foglaltak teljesítésre.

Magyarországon a biodízel-termelés alapanyaga a repceolaj, kisebb mennyiségben napraforgóolaj, vagy használt sütőolaj. A legnagyobb termelőüzem a 150 kt/év kapacitású Komáromban működő *Rossi Biofuel* Zrt. A modern technológiával felszerelt üzem az Európai Szabványügyi Bizottság (*CEN*) EN 14214 szabvány szerinti biodízel komponenst (zsírsav-metilészter, FAME) a környezetvédelmi szabályok figyelembevételével állítja elő. Mátészalkán, az Inter-tram Kft. működik, amelynek 12 kt/év kapacitású üzeme 2006 óta állít elő biodízelt.

Az *F.O. Licht* szakértőinek adatai alapján Magyarország biodízel-kivitele 2010 és 2012 között 18, ezer tonnáról 33 ezer tonnára nőtt, míg ugyanebben az időszakban a behozatal 14 ezer tonnáról 25 tonnára csökkent. Hazánk 2013 első két hónapjában 5,5 ezer tonna biodízelt exportált (2012: 2174 tonna). A biodízelexport legfontosabb célországai 2012-ben Szlovákia, Szlovénia, Olaszország és Németország voltak.

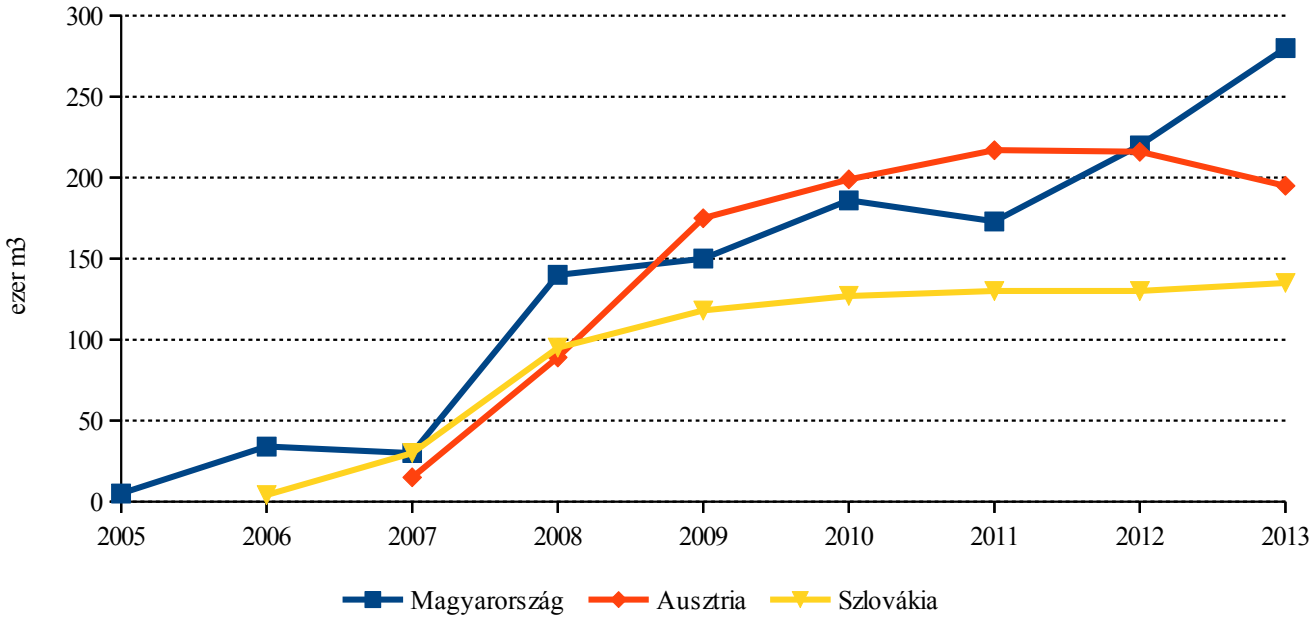
A bioetanol-előállítás alapanyaga - figyelembe véve Magyarország természeti adottságait és a földhasználatból eredő üvegházhatású gázkibocsátás alacsony becsült értéket, amely 20 gCO_2 egyenérték/MJ - a kukorica. Más gabonafélék nem kerülnek felhasználásra.

Magyarországon az első 135 kt/év névleges kapacitású bioetanol-üzem 2008-ban Szabadegyházán kezdte meg a termelést. A Hungrana Zrt. sajátmárkás terméke a Greenpower E85, oktánszáma eléri a 105 RON (Research Octane Number) értéket. Szabadegyházán biomassza fűtőmű is épül, ami javítja a termelés energiamérlegét és fenntarthatósági mutatóit.

A Pannonia Ethanol Zrt. elmúlt évben beindult dunaföldvári üzeme a kapacitások teljes kihasználása esetén 575 ezer tonna kukoricából 240 millió liter etanol előállítására képes. Az *Ethanol Europe Renewables Ltd.* a dunaföldvári mellett, Mohácson is megkezdte egy üzem létrehozását. Az ír érdekeltségű Pannonia Ethanol Mohács Zrt. üzeme 48 milliárd forintból épülne. Mark Turley, a cég vezérigazgatója úgy nyilatkozott, hogy a tervek szerint évente 240 millió liter bioetanol és 175 ezer tonna száraz kukoricatörköly hagyja majd el az üzemet.

Magyarország teljes bioetanol-termelése a 2004. évi 54 ezer m³-ről 2012-re 270 ezer m³-re emelkedett, és a becslések szerint 2013-ban 320 ezer m³ előállítására lehet számítani. A bioetanol-termelés gyors növekedését a biztos alapanyag-ellátás, az elmúlt években épült korszerű gyárak és a megalapozott törvényi háttér biztosítják.

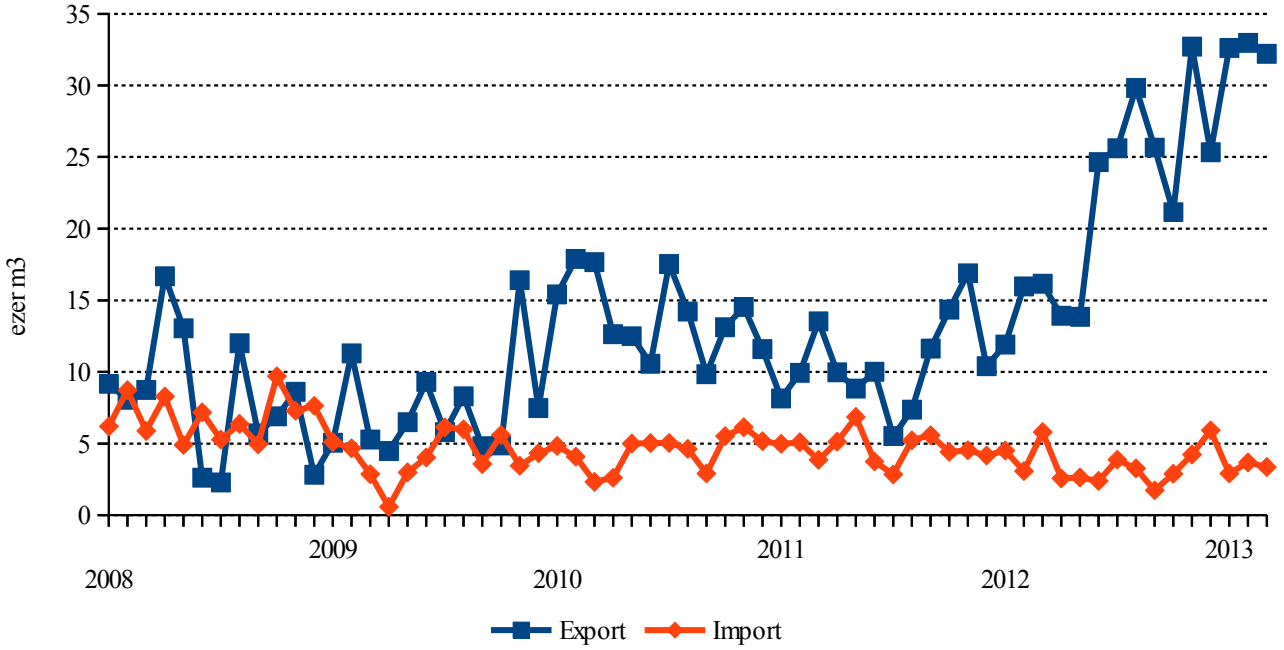
12. ábra: **Magyarország, Ausztria és Szlovákia bioetanol-termelése (2005-2013)**

Megjegyzés: hajtóanyag és nem hajtóanyag célú termelés együttesen értendő; 2013 becslés.
Forrás: F.O. Licht

Magyarországnak amellett, hogy az Unió által előírt kötelező bekeveréshez szükséges bioetanol mennyiséget előállítja, exportra is lehetősége van. Megjegyezzük, hogy az Európai Unió nettó importőr bioetanolból. A Közösségen kívüli országokat tekintve 2012-ben a legnagyobb mennyiségben az USA szállított az európai kikötőkbe bioetanolt. Az USA-ból származó termék részaránya az Unió teljes felhasználásában az elmúlt év végén már meghaladta a 20 százalékot, ezért az Európai Bizottság a 157/2013 EU (2013. február 18.) végrehajtási rendeletben 62,3 euró/tonna dömping- és szubvenció-ellenes vámot írt elő. Ennek eredményeként 2013 első negyedévében harmadik országokból már csak 270,9 ezer m³ (2012: 334,34 ezer m³) bioetanol érkezett. Az USA részaránya az EU teljes bioetanol-importjában csökkent, ugyanakkor Brazíliáé nőtt. Az import mennyisége a becslések szerint 2013-ban 15-16 százalékkal, míg a Közösség teljes felhasználása csak 2-3 százalékkal csökken. Rotterdamban a bioetanol ára (*FOB T2*) a 29. héten 635 euró/m³ volt. Az import mennyisége és a beérkező termékek ára hatással vannak a Magyarországon előállított bioetanol árára és értékesítési lehetőségeire.

13. ábra: **Magyarország etanol-külkereskedelme (2008-2012)**

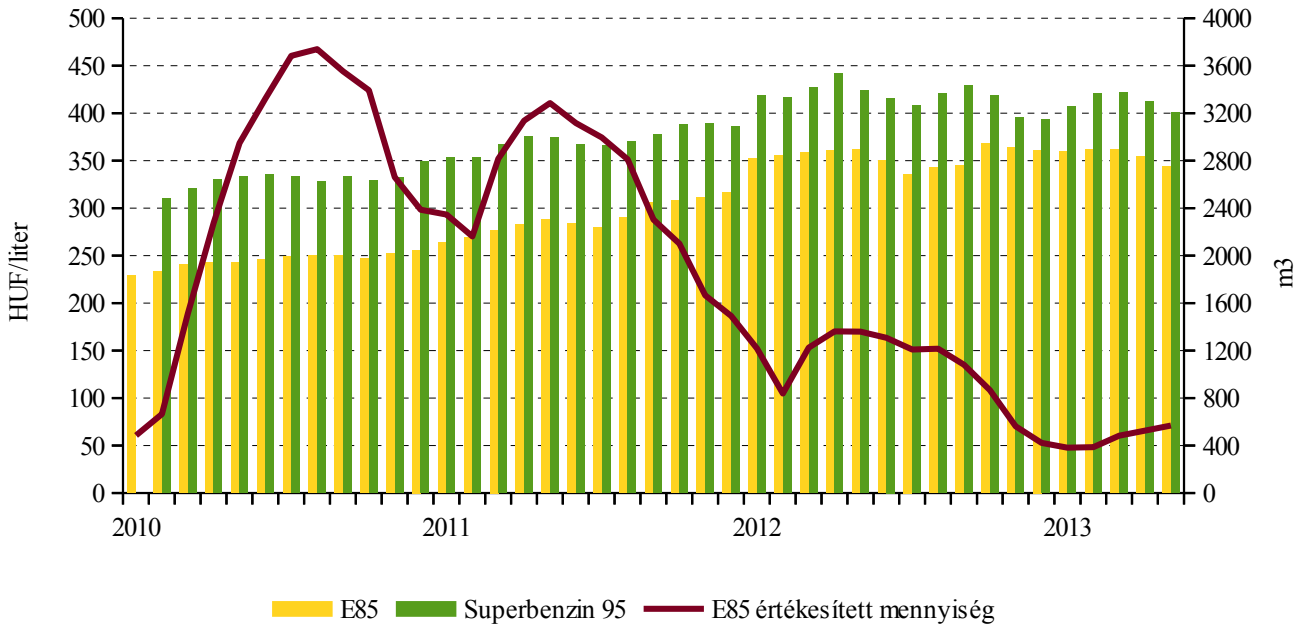
Forrás: F.O. Licht

Magyarország 2012-ben 13 tagállamba szállított bioetanolt, a legfontosabb célországok Németország, Hollandia, Belgium, Románia és Ausztria voltak. Kisebb mennyiségek Csehországba, Franciaországba, Olaszországba, Lettországba, Lengyelországba, Szlovákiába, Szlovéniába és Nagy-Britanniába is kerültek.

A magyarországi bioüzemanyag-termelés fejlődését támogatta a megalapozott törvényi háttér. A szabályozás kulcseleme a megújuló energia közlekedési célú felhasználásnak előmozdításáról szóló 2010. évi CXVII. törvény (továbbiakban Büat.). A törvény egyrészt tartalmazza a kötelező bekeverésre vonatkozó szabályokat, másrészt a fenntarthatóság garanciális elemeit. A fenntarthatóság elemei megfelelnek az EU RED (*Renewable Energy Directive*) és FQD (*Fuel Quality Directive*) irányelvben foglaltaknak. A Büat. alapján kizárólag az igazoltan fenntarthatóan előállított bioüzemanyag számolható el a nemzeti bekeverési kötelezettségben. A törvény 5.§ (1) bekezdése szerint „A motorbenzint vagy a dízelgázolajat forgalomba hozó üzemanyag-forgalmazó a bioüzemanyagot – tisztán vagy a motorbenzinbe, gázolajba bekeverve – úgy köteles forgalomba hozni, hogy az általa havi szinten forgalomba hozott bioüzemanyag mennyisége elérje a Kormány rendeletében meghatározott kötelező bioüzemanyag-részarány mennyiségét". A Büat ezen rendelkezése 2013. augusztus 1-től annyiban módosult, hogy a bekeverés teljesítéséről évente kötelező a jelentést benyújtani. A jelenleg hatályos 343/2010. (XII. 28.) kormányrendelet szerint 2014. január 1-től a bioüzemanyagok kötelező részaránya, mind benzinben, mind gázolajban 4,9 százalék, vagyis az 5 százalékot Magyarország már lényegében elérte.

A fosszilis energiahordozókba kötelezően bekevert biohajtóanyagon kívül jelenleg forgalomban van még az E85-ös termék is, ennek 85 százaléka bioetanol és 15 százaléka fosszilis eredetű hajtóanyag. Ez a termék már több mint 400 kútnál tankolható. Az elmúlt négy év adatai alapján az E85-ös termék értékesített mennyisége 2012-ben és 2013 első negyedévében csökkent, ez a trend a Közösségben is megfigyelhető. Ez azzal magyarázható, hogy az európai gazdaság lelassulásával nem csak a bioüzemanyagok, de valamennyi hajtóanyag iránt csökkent a kereslet. Magyarországon az E85-ös termék használatának határt szab a gépjárműpark is, mivel kevés az olyan jármű, amely magas bekeverésű bioüzemanyag fogadására alkalmas lenne. Hatással volt a fogyasztás alakulására az is, hogy az elmúlt években csökkent a super benzin 95 és az E85 termék között az árkülönbség, ezért ennek a bioüzemanyagnak a vásárlása nem volt eléggé vonzó, különösen, ha azt is figyelembe vesszük, hogy egységnyi mennyiségű bioetanollal rövidebb utat lehet megtenni, mint a fosszilis eredetű hajtóanyaggal. Júliusban az E85-ös bioüzemanyag fogyasztói ára Budapesten 340-345 forint/liter között alakult.

14. ábra: **A super benzin 95 és az E85-ös üzemanyag ára, valamint az E85 benzinkutaknál értékesített mennyisége**

Forrás: NAV KH Jövedéki Főosztály, www.holtankoljak.hu

Magyarországon az E85-ös termék 2006 óta jövedéki adómentes volt. A hatóságok indítványa alapján az E85-ös bioüzemanyag jövedékmentességének kedvezményes jövedéki adóval történő helyettesítését az Európai Bizottság Magyarország számára 2018-ig engedélyezte. Számítások szerint a program becsült éves költségvetése várhatóan 611 millió forint lesz. Az E85 üzemanyagra 70 ezer forint/1000 liter összegű jövedéki adót vetnek ki, ami a benzin jövedéki adójának (120 ezer forint/1000 liter) 58 százaléka.

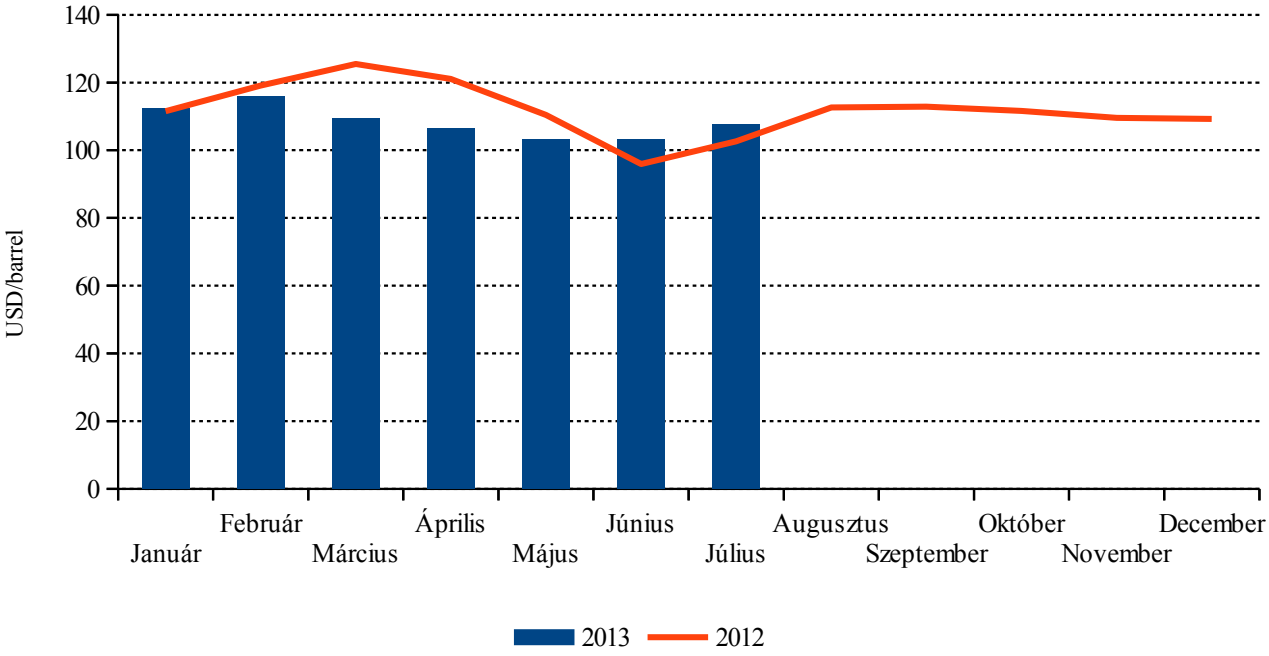
Egyelőre az még bizonytalan, a gépkocsi-tulajdonosok körében újra közkedveltté válhat-e ez a bioüzemanyag.

Miközben a tagállamok, így Magyarország is erőfeszítéseket tesznek a termelés és felhasználás növelésére, a Bizottság az elmúlt év őszén javaslatot tett arra, hogy az élelmiszercélra is használható alapanyagból csak 5 energiaszázalékig lehessen bioetanolt bekeverni fosszilis hajtóanyagba, ami a piaci szereplők körében bizonytalanságot teremtett. Az Európai Unió Energiaügyi Bizottsága módosította az indítványt, és az Európai Parlamentnek küldött javaslata alapján az élelmiszercélú alapanyagokból előállított biohajtóanyag bekeverési aránya 2020-ig 6,5 százalékra emelkedhet (energiaszázalékban), míg más fejlett biohajtóanyag részarányának 2,5 százalékra kell nőnie, 1 százalékot pedig az elektromos meghajtás képviselhet. Magyarország megteremtette annak feltételeit, hogy 2020-ra az első generációs bioüzemanyagok előírt kötelező bekeverését biztosítsa.

Agrárpolitikai Hírek

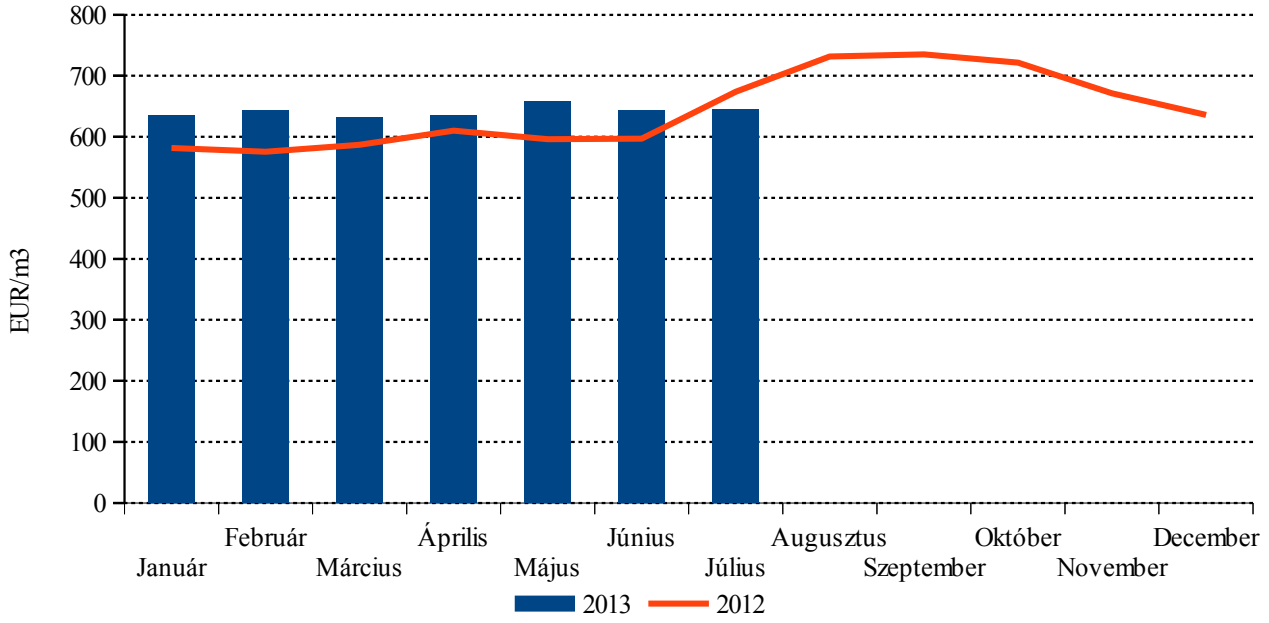
• Tatabányán átadták az önkormányzat és az AVE Magyarország közös beruházásában készült biogázüzemet. A közel 3 milliárd forintos költséggel épült üzemben évente közel 100 ezer tonna zöldhulladék, illetve melléktermék hasznosítható. Az erjesztés melléktermékeként 15 ezer tonna szilárd és 65 ezer tonna hígfázisú végtermék keletkezik, amelyet fejtrágyaként, illetve talajjavító, tápanyagpótló anyagként lehet használni.

15. ábra: **Az ásványolaj ára**

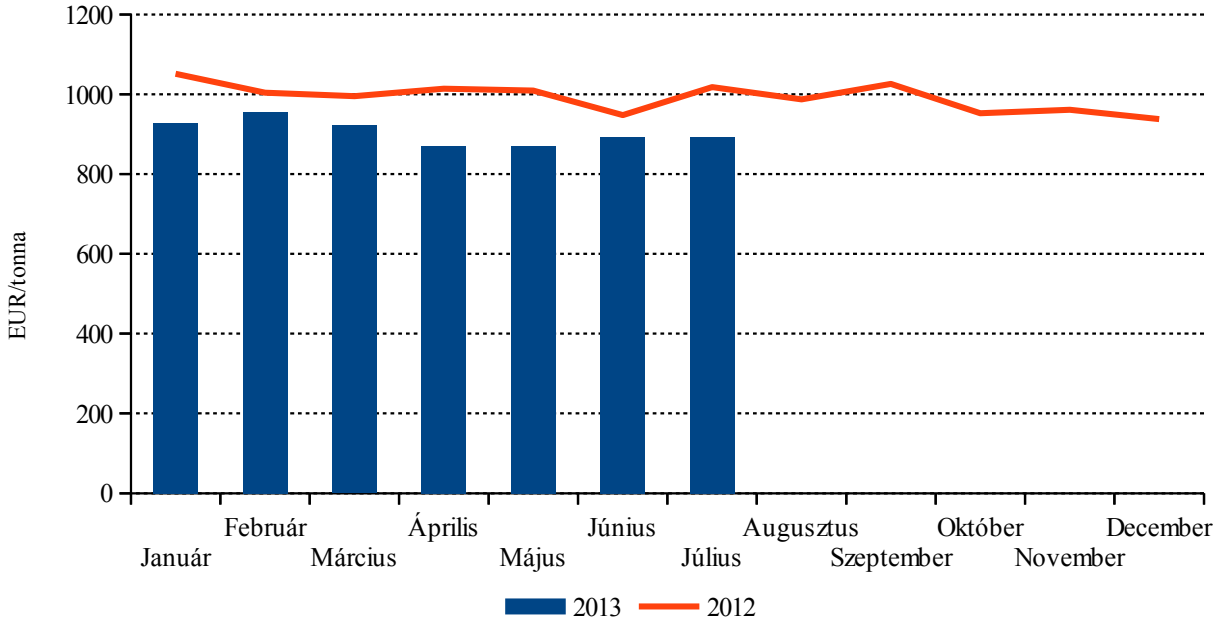
Megjegyzés: IPE Brent ásványolaj jegyzése a londoni árutőzsdén.
Forrás: HGCA

16. ábra: **A bioetanol ára**

Megjegyzés: 92-96% alkohotartalom, nyugat-európai kikötők FOB T2.
Forrás: F.O. Licht

17. ábra: **A repceolaj-metilészter ára**

Megjegyzés: A nyugat-európai kikötőkben FOB (Free on Board), az EN 14214-es szabványnak megfelel, dermedéspont > -10 °C.
Forrás: HGCA